

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Nr. 95 (7100)

● Otrdiena, 2000. gada 29. augusts

● Cena Ls 0,12

«Zemu krīt arī
tāpēc, lai augstu
pieceltos.»

Konkursā «Zivju diķis lauku sētā»

● Komisijas locekļi Ēriks Hānbergs, Andis Mitāns, Aivars Berķis un Dzintars Jonītis pie Staņislava Gatiņa (otrais no kreisās) zivju diķiem.

Antons Rancāns
Autora foto

Pēdējā laikā gluži vai par modes kliezdienu kļuvusi zivju diķu ierīkošana pie lauku mājām. Daudzi šos karpu, karūsu un citu mierīgu un zālainu ūdeņu baseinus pārvērš vai mākslas darbos ar dažādiem krastu izskaistinājumiem. Šogad zivju diķiem bija veltīts kārtējais Latvijas Zemnieku savienības (LZS), Kultūras fonda un Valsts Zivsaimniecības pārvaldes (VZP) izsludinātais konkurss. Mūsu novadā, kur daudz viegli appludināmu

vietu, nelielu ezeriņu, zivju diķus ierīkot ir vienkārši. Par to liecina arī tas, ka no Preiļu rajona konkursam vietējā LZS nodaļa pieteica trīs diķu saimniecības — Roberta Joksta «Upesličus» Aglonas pagastā, Edmunda Sineviča privatizēto ezeru «Ardavi» Pelēču pagastā un Staņislava Gatiņa «Gaitiņus» Rušonas pagastā. Individuāli startēja Rutas Norkārkles saimniecība no Rožkalnu pagasta Saleniekiem.

17. un 18. augustā mūsu rajonu apmeklēja tradicionālā šādu konkursu žūrija — Aivars Berķis, Ēriks Hānbergs, šo-

reiz vēl arī zivkopības speciālisti — VZP pētniecības institūta direktora vietnieks Andis Mitāns un šī institūta darbinieks Dzintars Jonītis.

A. Berķis «Novadnieka» korespondentam pastāstīja, ka uz aicinājumu piedalīties zivju diķu konkursā pieteikti vairāk nekā deviņi desmiti dalībnieku. To apzināšana un vērtēšana ir darbietilpīga un spraiga, bet žūriju priecē, ka tieši Latgalē, tajā skaitā arī Preiļu rajonā, lietderīgi izmanto dabiskās iespējas zivsaimniecības attīstībā.

Turpinājums 3. lappusē.

Akcija «Pretī skolai»

Lidija Kirillova

30. augustā no pulksten 10.00 līdz 16.00 Latvijas organizācijas «Glābiet bērnus» Preiļu nodaļa kopā ar Latgales daudz bērnu ģimeņu biedrības Preiļu nodaļu un Latvijas Sarkanā Krusta rajona nodaļu rīko tradicionālo akciju «Pretī

skolai». Kā «Novadnieku» informēja organizācijas «Glābiet bērnus» rajona nodaļas koordinatore **Elma Aksjonova**, akcijā aicinātas piedalīties Preiļos dzīvojošās aizbildņu ģimenes, kā arī maznodrošinātās daudz bērnu ģimenes.

Skolēniem sagatavotas mācību burtiņas, ir sagādāti vitamīni, kā arī apģēr-

bi un apavi. Elma Aksjonova jau iepriekš pateicas visiem atsaucīgajiem cilvēkiem, kuri akcijas dienā pārlūkos skapjus un pieliekamos savās mājās, — ģimenēs, kurās bērni jau izauguši, savāktās mantas lieti noderēs mazturīgajām ģimenēm, kurām bērns sagatavot skolai ir problemātiski.

Patērētāju interešu aizstāvētāji aicina uz tikšanos

Lidija Kirillova

Patērētāju interešu aizstāvības centrs «Preiļi» 6. septembrī pulksten 14.00 grāmatu namā «Latgale» gaida interesentus.

Kā «Novadniekam» pastāstīja centra «Preiļi» vadītāja **Ligita Dzene**, apmeklētājiem būs sagatavota plaša informācija par četriem tematiem, kas ir svarīgi arī pilsētu un lauku iedzīvotājiem Preiļu ra-

jonā, — «Siltumenerģija, apkure un siltais ūdens», «Apavi un ādas izstrādājumi», «Tekstils un apģērbi», «Patērētāju tiesību likumdošana».

Apmeklētājiem sagatavota tikšanās ar Patērētāju tiesību aizsardzības centra direktori Māru Žogotu no Rīgas un Patērētāju interešu aizsardzības asociācijas padomes priekšsēdētāju Teklu Žabovu. Viņas atbildēs uz klausītāju jautājumiem, pastāstīs par jaunāko patērētāju tiesību

aizsardzībā.

Turpmāk patērētāju interešu aizstāvības centrs «Preiļi» būs atrodams nevalstisko organizāciju atbalsta centrā Brīvības ielā 7. Ikviens, kuram nācies iegādāties nekvalitatīvu preci vai kura tiesības saņem labus un drošus pakalpojumus tikušas pārkāptas, var nākt pēc padoma pie speciālistiem ik otrdienas no pulksten 10.00 līdz 13.00 un ik ceturtdienas no pulksten 14.00 līdz 16.00.

Īsziņas

■ Nevalstisko organizāciju atbalsta centrs Preiļos pārceļas uz jaunām telpām Brīvības ielā 7 (bijusī «Krājbankas» ēka), «Novadnieku» informēja nevalstisko organizāciju atbalsta centra vadītāja Tatjana Kolosova. Lai gan remonts mājā vēl nav pabeigts, sabiedriskās organizācijas sāk apdzīvot pirmo stāvu. 30. augustā pulksten 12.00 visi interesenti tiek gaidīti uz tikšanos ar nevalstisko organizāciju atbalsta centra darbiniekiem. Turpmāk apmeklētāji centrā varēs strādāt ar datoru, izmantot faksa un kopētāja pakalpojumus, kā arī saņemt speciālistu padomus dažādu projektu izstrādē.

■ Preiļos 1. septembris tradicionāli ir ne tikai pirmā skolas diena, bet arī kino svētki, jo kinoteātri «Ezerzeme» notiek bezmaksas filmu seansi. Kā «Novadniekam» pastāstīja «Ezerzemes» direktors Jānis Zarāns, tāpat kā pērn, arī šogad filmas noskatīšanos Preiļu 1. pamatskolas un Preiļu 2. vidusskolas audzēkņiem sponsorēs Tautas partija. Pulksten 12.00 uz animācijas filmu tiek aicināti Preiļu 2. vidusskolas skolēni, bet pulksten 14.00 — Preiļu 1. pamatskolas bērni. Pulksten 16.00 kinoteātri notiks SIA «Salang» balvu izloze. J. Zarāns uzsvēra, ka jauna mācību gada sākumam par godu septembra pirmajās dienās paredzētas bilešu cenu atlaides arī uz vakara seansiem.

■ Sakarā ar to, ka vakara vidusskola turpmāk atsevišķi nepastāvēs, bet Preiļu 2. vidusskolas mācību programmas tiks papildinātas ar iespēju vidusskolas kursu šajā mācību iestādē apgūt vakaros, pilsētas dome uzdeva Preiļu 2. vidusskolas direktoram Oļegam Hļebņikovam sagatavot arī izmaiņas skolas nolikumā un iesniegt domes deputātu apstiprināšanai. Līdzīgi jā sagatavo arī jaunās mācību programmas, kuras pēc tam vēl vajadzēs reģistrēt un akreditēt. Direktoram uzdots minētās izmaiņas veikt nekavējoties, lai mācības varētu sākties jau 1. septembrī.

L. Kirillova

■ Dienvidlatgales lauksaimniecības pārvaldes Lauku atbalsta dienesta darbinieki gatavojas iestādes iekšējam auditam, kas paredzēts septembrī. Zemkopības ministrijas un Lauku atbalsta dienesta pārstāvji, kā arī lauksaimniecības pārvaldes vadība septembrī veiks struktūras darbinieku anketēšanu un individuālas pārrunas par SAPARD līdzekļu administrēšanas jautājumiem, pastāstīja reģionālās lauksaimniecības pārvaldes direktors Uldis Koņečņijs.

■ 19. augustā neoficiālā vizītē Līvānos viesojās Amerikas Savienoto Valstu vēstnieks Latvijā Džeimss Holms. Diplomāts Līvānos ieradās pēc a/s «Līvānu stikls» prezidenta Imanta Buša uzaicinājuma, apmeklēja firmas stikla izstrādājumu veikal un pēc Nodarbinātības valsts dienesta Līvānu nodaļas vadītājas Līvijas Vindeles uzaicinājuma arī «Žēlsirdības centra» bezmaksas virtuvi maznodrošināto ģimeņu bērniem. Kā pastāstīja centra direktore Dzinta Zoldnere, vēstnieks interesējās, cik un kādi bērni apmeklē ēdnicu, kas to finansē, cik ilgi tā darbojas. Kopā ar vēstnieku bija arī citi diplomātiskā korpusa pārstāvji, viņi labdarības virtuvei atstāja arī savu ziedojumu — 44 latus, kas ir aptuveni tik daudz, lai vienu mēnesi nodrošinātu pusdienas «Žēlsirdības centra» rūpju bērniem.

G. Kraukle

Nacionālās ziņas

Pašvaldības vēl tālu no informatizācijas

Valsts investīciju programmas projektā «Pašvaldību vienotā informācijas sistēma» Satiksmes ministrijas veiktajā aptaujā atklājies, ka valdībā par prioritāti pasludinātā visas valsts informatizācija skārusi tikai lielākās un turīgākās pašvaldības. Daļēji vaina jāuzņemas arī monopoluzņēmējiem «Lattelekom», kas nav radījis solītos apstākļus sakaru nodrošināšanai, tāpēc pašvaldībās iegādātie datori vairāk kalpo kā rakstāmašīnas, jo nav izveidots kabeļu tīkls, kas garantētu interneta pieslēgumu. 29 pašvaldībās no aptaujātajām datoru nav vispār. Visvairāk pagastu, kur nav datoru, ir Saldus, Krāslavas, Aizkraukles un Dobeles rajoni. 60% pagastu lieto morāli novecojušus datorus, kuri nespēj nodrošināt mūsdienu informācijas sistēmu funkcionēšanu. Jaunu datortehniku spējušas iegādāties tikai 5% pagastu pašvaldību. Visvairāk veco datoru ir Daugavpils un Krāslavas rajonā — attiecīgi 73% un 63%. Lielākā daļa pašvaldību informatizācijas projektā nav izrādījušas gatavību piedalīties ar saviem līdzekļiem. Līdzfinansējumu sniegt nav gatavi Rēzeknes, Daugavpils, Liepājas un Preiļu rajoni. Vislabāk ar datortehniku ir nodrošināti pagasti Rīgas rajonā. Satraucošs ir fakts, ka 270 no aptaujātajām pašvaldībām strādā bez programmu nodrošinājuma. Internets nav pieejams 350 pašvaldībās un 25 pilsētās. Internets gada sākumā nebija pieejams nevienā no pagastiem Balvu, Dobeles, Krāslavas, Ludzas un Ventpils rajonā. Arī pašvaldību darbinieki nav apmācīti strādāt ar datorprogrammām. Informācijai: Latvijā ir 586 pašvaldības, no kurām aptaujātas 405.

Kadeti saslimuši ar difteriju

Četrdesmit pieciem saslimušajiem Nacionālās aizsardzības akadēmijas kadeti, kuri ievietoti Latvijas Infektoloģijas centrā ar akūtu rīkles un mandeļu iekaisumu, slimību izraisījis difterijas nūjiņa. Pašreiz visu jauniešu veselības stāvoklis uzlabojies, nevienam nav paaugstināta temperatūra, bet par komplikācijām varēs spriest pēc laika. Difterija galvenokārt izplatās gaisa pilienveidā, retāk — kontaktu ceļā.

Gripa nav aiz kalniem

Tuvojoties rudenim, mediķi aicina laikus domāt par aizsargāšanos no gripas, kas, ja saglabāsies tik vēss un lietais laiks kā tagad. Latvijā varētu parādīties jau oktobra beigās vai novembra sākumā. Visdrošākais aizsargāšanās veids pret šo slimību ir vakcinācija, ko var izdarīt jau tagad, jo imunitāte iestājas 7-10 dienu laikā. Pērn gripa ilga no novembra līdz aprīļa beigām, bet saslimstība bija visaugstākā pēdējo piecu gadu laikā.

Jau ir noteiktas cenas eglītēm

Valsts a/s «Latvijas meži» ir noteikusi jaunu kārtību, kā rīkoties iedzīvotājiem, kuri valsts mežos grib atrast sev Ziemassvētku eglīti, meijas vai arī savākt ārstniecības augus. Proti, būs jānodod uz tuvāko mežsaimniecību vai pie iecirkņa vadītāja, līdz ņemot personu apliecinošu dokumentu. Jāsamaksā par vēlamo meiju, eglīšu vai ārstniecības augu iegādi un tad var doties uz mežu un izvēlēties sev tikamo kociņu. Izsniegtā kvīts būs apliecinājums, ka viss ir likumīgi. Viena bērza meija atkarībā no lieluma maksās no 5 līdz 10 santīmiem, eglītes cena svārstīsies no 10 santīmiem līdz 1,50 latiem par kociņu, ārstniecības augu vākšanai būs jāiegādājas sezonas atļaujas. Nebūs jāmaksā un jāiegādājas atļaujas, ja skuju zarus izmantos, lai apsegtu dobes kapos vai rozēs pie mājām, bet, ja tos ievāks, lai pītu vainagus un tos realizēs tirgū, tad atļaujai ir jābūt un tonna skuju koku zaru maksās ap latu.

Ziņas sagatavoja T.Elste

Kļūdas labojums

Laikraksta 24. augusta numurā publikācijā «Celulozes rūpniecība, iespējams, būvēs Jersikas pagastā» ieviesusies kļūda. Rūpniecības teritorija varētu aizņemt ap 400 hektāriem nevis 400 000, kā bija norādīts rakstā.

Latvieši atklājas kā kartupeļēdāju tauta

Kāpēc apslikuši kartupeļi un sliktā raža Latvijai ir nacionāla nelaime?

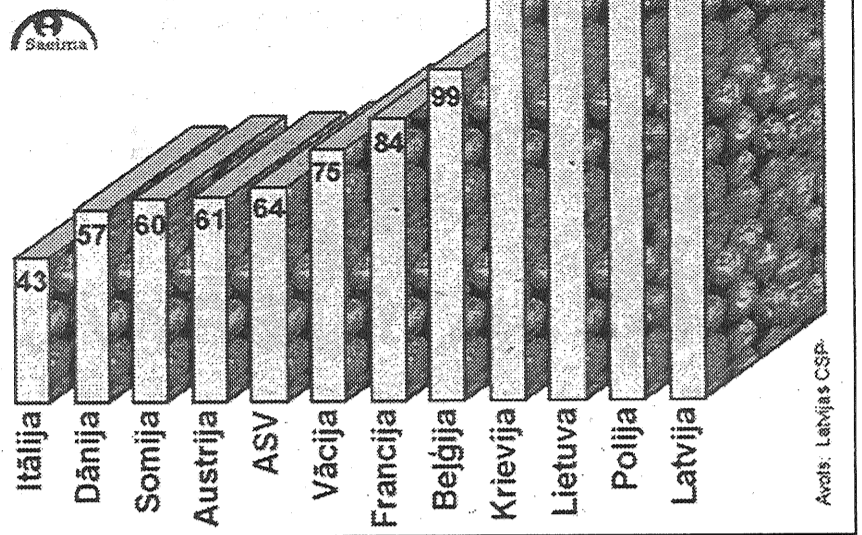
Tāpēc, ka Latvijā ir vai vislielākais kartupeļu patēriņš Eiropā. Salīdzinot ar Eiropas Savienības dalībvalstīm, kā arī ar kandidātvalstīm, tas ir vislielākais — 134 kilogrami vienam ēdājam gadā. Mums cenšas pietuvoties vienīgi Polija, Lietuva un Krievija, kas atpaliek par tikai dažiem kilogramiem uz ēdāju.

Taisnības labad jāaska, ka vēl lielāks patēriņš nekā Latvijā ir tikai Baltkrievijā — 170 kilogramu uz vienu iedzīvotāju.

Saeimas ES informācijas centrs

Kartupeļu patēriņš

vidēji uz 1 iedzīvotāju gadā kilogramos

Turpinās veselības aprūpes reformas

Līviņa Rancāne

Ar šļirci pret infekciju

Bakas, mēris, difterija, poliomiēlīts, masalas, hepatīts, tuberkuloze, cūciņas un vēl visādas citādas dzīvībai bīstamas slimības vienotā armijā sagaida cilvēku nākam pasaulē, seko un gaida izdevīgu brīdi uzbrukšanai visu mūžu. Cilvēce tam pieteikusi nemitīgu karu, viena vai otra kaite uz laiku tiek pieveikta, tomēr no slimību saraksta neviena nav izsvītota. Piemēram, bakas skaitoties likvidētas kopš 1981. gada, pārtraukta vakcinācija pret tām, tomēr pasaulē vēl joprojām piecās laboratorijās tiek saglabāts baku vīruss. Lai būtu iespēja nekavējoties sākt ražot vakcīnu pret bakām, jo neviens nevar garantēt, ka tās kaut kur neatdzims. Lai pārtrauktu vakcināciju pret kādu slimību, Pasaules veselības organizācijai kāda teritorija ir jāatzīst par brīvu no šīs slimības. Iespējams, ka pēc pāris gadiem Latvija varētu tikt atzīta par brīvu no poliomiēlīta. Savukārt epidemiologi prognozē, ka drīzumā gaidāms epidēmiskā parotīta — cūciņu — saslimstības pieaugums.

Pret slimībām visuzņēmīgākā sabiedrības daļa — bērni — tiek vakcinēti obligātā kārtā, visi un bez maksas. Šogad Labklājības ministrijas vakcinācijas kalendārā paredzētas šādas bērniem saņemamas potes.

12 stundu vecam mazulim — pret B hepatītu, dzīves 4.-5. dienā — pret tuberkulozi, mēneša vecumā — pret B hepatītu, trīs mēnešos — pret difteriju, stingumkrampjiem, garo klepu, poliomiēlītu un B tipa Haemophilus influenzae, viss tas pats atkārtojams sešu mēnešu vecumā. Sešu — astoņu mēnešu vecumā jāsaņem vakcīna pret B hepatītu, 15 mēnešos — pret masalām, epidēmisko parotītu un masaliņām, 18 mēnešos — pret difteriju, stinguma krampjiem, garo klepu un poliomiēlītu, septiņu gadu vecumā — pret masalām, epidēmisko parotītu, difteriju, stinguma krampjiem un poliomiēlītu, 12 gados — pret masaliņām (vakcinē meitenes), 14 gados — pret difteriju, stingumkrampjiem, poliomiēlītu. Ik pēc desmit gadiem jāatkārto vakcinēšana pret difteriju un stingumkrampjiem.

Vai un kā mainīs vakcinēšanas kārtību?

Kā zināms, līdz šim katrai skolai, bērnodzīves nodaļai «piestiprināts» savs pediatrs, kurš sekoja, lai visi bērni saņemtu atbilstošas potes, un organizēja vakcinēšanu. Ārsts ieradās skolā, uzaicināja skolēnu grupu uz kādu brīvāku telpu, apsekoja viņu veselības stāvokli un deva medicīnas māsaī atļauju vakcinēt bērnu. Tagad lielākā daļa no iedzīvotājiem un tostarp arī bērni pierakstījušies pie sava ģimenes ārsta. Kā turpmāk paredzēta bērnu vakcinēšana, informē Daugavas slimnīcas rajona filiāles direktore Viktorija Šmukste:

— Sāksim ar lauku skolām. Tikai trijās apdzīvotās vietās — Galēnos, Riebiņos un Upmalā ir ambulanču ar ģimenes ārstiem, kas sekos bērnu vakcinācijai. Pārējās vietās, kur ir lauku skolas, ģimenes ārsts uz vietas nav, ir tikai feldšeri. Viņi arī ir atbildīgi par bērnu potēšanu. Pašreiz spēkā esošajā jauktās kapitācijas modeli, vai tā saucamajā pārejas periodā, lauku feldšeriem ir atsevišķs finansējums un līdz ar to paredzēti savi pienākumi. Viņiem ir jāatbild par lauku skolu bērnu potēšanu, par šo bērnu potēšanas kalendāru un par uzskaiti. Kā tas tiks darīts arī līdz šim. Daudzi no šiem bērniem ir pierakstīti pie ģimenes ārstiem pilsētā. Ģimenes ārstiem un feldšeriem būs jākontaktējas, lai ārsti saņemtu ziņas par bērnu vakcinēšanas kalendāra ieviešanu. Informācijai par potēšanu būs jābūt gan pie ģimenes ārsta, gan pie feldšera, reizi ceturksni vai mēnesī tās jāaskaņo.

Lauku skolā, kas atrodas viena pagasta teritorijā, nereti mācās apkārtnējo pagastu bērni. Šogad vēl saglabājas tāda kārtība, ka par šo bērnu potēšanu būs atbildīgs feldšeris no tā pagasta, kura teritorijā mācību iestāde atrodas.

Uz jautājumu, vai ir kādi lēmumi jābūt rīkojumi no augstākstāvošām instancēm par šādas kārtības ieviešanu, Viktorija Šmukste atbildēja, ka diemžēl sīku reglamentējošu dokumentu nav. Atliekot palūgties uz medicīnas darbinieku godaprātu un to, ka feldšeri zinot savus darba pienākumus, par kuriem pienākoties alga.

Aglonā ir lielāks medicīniskās aprūpes centrs. Preiļu, Līvānu un Aglonas skolās ir savas medmāsas, kam jāseko informācijai par bērnu potēšanu, kontaktējoties ar ģimenes ārstu vai ārsta palīgu. Par normālu uzskatāms, skaidroja Viktorija Šmukste, ka potēšanas procesa iniciatīva nāks no ģimenes ārsta puses, un attiecībā uz skolēnu lielāko masu tā arī būs. Kas būs ar to bērnu, kurš, piemēram, mācās Preiļu skolā, bet ir no Viļānu pašvaldības un pierakstīts pie Viļānu ģimenes ārsta? Skolas medmāsai un ģimenes ārstam jāaskaņo ziņas par vakcinēšanu, teica Viktorija Šmukste. Tomēr tā arī paliek neskaidrs, kura puse izrādīs iniciatīvu pirmā un segs pasta vai telefona izdevumus.

Istenībā tā nav problēma, — uzskata Viktorija Šmukste, — jo skola priekš medicīniskās primārās aprūpes ir mākslīgs veidojums, kurā sanākuši cilvēki no dažādām vietām, kas pēc kāda laika to atstāj. Dabīgs veidojums ir ģimene, māja, dzīvesvieta, kurā veicama bērna medicīniskā aprūpe.

Skolu un bērnodzīves medmāsām darba devējs un līdz ar to kontrolētājs nav vis medicīniskās iestādes, bet gan pašvaldības. Istenībā šīs medmāsas neveic medicīniska rakstura darbības, bet drīzāk gan veselību veicinošas vai uzturošas funkcijas, teica

Viktorija Šmukste. Viņas seko ēdināšanas kvalitātei, dokumentācijai par bērnu veselības stāvokli, sanitāri higiēniskām lietām. **Kāda vieta medicīnas reformā ir paredzēta lauku feldšeriem?**

Cik ilgi tiek prognozēts pārejas posms veselības aprūpē? Kā teica Viktorija Šmukste, reforma veselības aprūpē ir process. Procesā pašlaik ieguvēji ir tie ģimenes ārsti, kuri atraduši vietu savai ģimenes ārsta praksei, nokārtojuši juridisko pusi un strādā. Lauku feldšeri ir neziņā par nākotni. Viktorija Šmukste informēja par ideālu kārtību, ka veselības aprūpes reformas turpmākā gaitā ģimenes ārsti pieņemtu darbā feldšerus, kas iedzīvotāju aprūpē veiktu gandrīz tādus pat pienākumus kā līdz šim, palīdzot ārstiem. Tas iespējams lielākajās apdzīvotajās vietās, kur ir medicīniskās aprūpes centri, strādā ģimenes ārsti. Sarežģītāk ar tiem feldšeriem, kuru darbības vietās nav šādu centru, bet viņu pagastu iedzīvotāji pierakstījušies pie vairākiem ģimenes ārstiem.

Tomēr šobrīd katram ģimenes ārstam ir «piestiprināts» arī kāds pagasts, kurā vismaz vienu reizi nedēļā jāierodas uz pieņemšanu, kā tas paredzēts līgumā ar slimokasi. Varbūt ar laiku, domā Viktorija Šmukste, ģimenes ārsts savā apkalpojamajā pagastā pieņems darbā līdz šim tur strādājošo feldšeri, kas veiks ikdienišķo medicīnisko aprūpi. Bet varbūt arī ne.

Lai nu kā, bet lauku feldšeriem veselības aprūpes reformas tumšo un gaišo pušu izbaudīšanas prieks vēl tikai priekšā.

Šodien tāla lauku pagasta saslimuši večiņa vēl iet pie sava feldšera nevis nopūlas ceļā pie ģimenes ārsta Preiļos vai Līvānos. Viņas ārstēšanai no valsts paredzētie līdzekļi savukārt nonāk pie viņas ģimenes ārsta. Tomēr, kā informēja Viktorija Šmukste, pašlaik Labklājības ministrijā parakstīšanai nodots projekts, kurā iet runa par feldšera aprūpes epizodēm. Praktiski tas nozīmē, ka no ģimenes ārsta tādā pašā veidā kā tiek atskaitīta nauda par nosūtīšanu pie speciālista, tiks atskaitīta nauda par feldšera apmeklējumu. Minētajam dokumentam jānosaka vienots feldšeru finansēšanas modelis visā valstī.

Pašlaik ir spēkā slimokases ar visu pagastu padomēm — feldšeru darba devējām šī gada 1. jūlijā noslēgtais jaunais līgums. Finansēšanas kārtību katrā slimokasē pašlaik nosaka pēc saviem ieskatiem. Pagasta padomes kā darba devēja kompetencē ir noteikt, vai šie līdzekļi tiks izmantoti tikai darba apmaksai, vai arī dažādu saimniecisko izdevumu apmaksai. Rajona pagastos tas tiek risināts dažādi. Viktorija Šmukste uzskata, ka līdz nākošā gada sākumam lauku feldšeru vieta veselības aprūpes reformā tiks skaidri noteikta.

Celtnieku un Brīvības ielas svētki — līdz rīta gaismai

Lidija Kirillova

Pēc visu pagājušo nedēļu ilgšajām lietavām 25. augusta pēcpusdienā caur mākoņiem pavidējusi saule jo īpaši iepriecināja tos preilliešus, kuri dzīvo Brīvības ielā un Celtnieku ielas dzīvojamajā masīvā.

Asfaltētajā laukumā pretī paju sabiedrības «Preiļu SCO» kantorim pulksten 18.00 sākās pilsētas domes organizētie šo abu ielu svētki. Līdzīgi kā tas notika citos pilsētas masīvos, svētku dalībniekus uzrunāja pilsētas domes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns. Daudzi no mēra rokām saņēma domes atzinību: par labu darbu, par apkārtējās vides sakopšanu, par sabiedriskām aktivitātēm, par uzņēmējdarbību, par to, ka audzina trīs un vairāk bērnus. Pilsētas domes arhitekts Nauris Piļāns iedzīvotāju uzmanību pievērsa pagalmu un māju fasāžu sakārtošanai, jo nebūtu glīti noplukušā skatā rādīties pilsētas ciemiņiem — nākamā gada vasarā paredzēto Trīszaigzņu spēļu da-

● Uzstājas Celtnieku ielas «Dāmu pops». Foto: T.Elste

libniekiem.

Ielas svētku turpinājumā skatītāju uzmanībai tika piedāvāta «Dāmu pops» uzstāšanās un citi priekšnesumi, kurus sagatavojuši lieli un mazi abu ielu iedzīvotāji. Priekšnesumiem un sportiskām aktivitātēm līdzī jūta «karsējzēnu» komanda. Bet līdz ar krēslas iestāšanos

gaitu uzņēma zaļumballe, kas, pēc liecinieku stāstīta, ilga līdz pulksten pieciem no rīta.

Kā apsolīja Preiļu pilsētas domes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns, vēl ir iecerēti arī Mehanizatoru ielas svētki un līdzīgs sarīkojums pilsētas centrālās daļas iedzīvotājiem.

Ierīkots ūdensvads un kanalizācija Jersikas pamatskolā

Ginta Kraukle

— Esmu lepna par paveikto, — saka Jersikas pagasta padomes priekšsēdētāja **Maija Spūle**. Un viņas lepnums ir pamatots, jo šovasar Jersikas pamatskola piedzīvojuši lielas un patīkamas pārmaiņas. Simts pamatskolas skolēniem nu vairs nebūs ziemas spelgoni un rudens lietavās jāskrien pāri pagalmam uz sauso tualeti, nebūs jāpūpē ledainais ūdens no akas, jo, pateicoties pagasta padomes sapratnei un finansiālajam atbalstam, skolā ir sakārtoti sanitārie mezgli, ierīkots ūdensvads. Ir tekošs aukstais un karstais ūdens, trīs balti flīzētas tuaļu telpas ar atsevišķām kabīnēm un spoguļiem pie sienām. Šovasar ir uzbūvēts arī liels šķūnis, kur turpmāk glabāsies malķa skolas apkures vajadzībām un būs arī noliktava.

Kā atzīst skolas direktore **Inese Jaunušāne**, kas ir arī pagasta padomes deputāte, vecie cilvēki un izglītība Jersikas pagastā ir prioritātes, bet impulsu šīs vasaras lielajiem darbiem devis «Daugavas fonds», kas Daugavas krastu labiekārtošanas programmas ietvaros piešķīris ūdensvada un kanalizācijas sistēmas izbūvei 500 latus. Pārējo summu — vairāk nekā 6000 latu piešķir pagasts. Jersikas pašvaldība ir viena no tām, kura spēj iztikt bez valsts dotācijām, jo lielu daļu ieņēmumu veido zemes un nekustamā īpašuma nodokļu iemaksas. Taču ne visi šos nodokļus pašvaldībai maksā, M.Spūle rāda garu parādnieku sarakstu, kas nav samaksājuši īpašuma nodokli. Saisītības ar pagastu nokārtoja «Latvijas nafta», kas pārskaitīja nesamaksātos 3200 latus, un arī a/s «Līvānu kūdras fabrika», kura īpašuma nodokli iemaksāja 3376 latu apmērā. Par šo naudu tad arī tika veikti remontdarbi skolā. Ja izdotos atprasīt visus parādus, piepildīties varētu arī sapsnis par sporta zāli, kuras Jersikas pamatskolā vēl nav. Tās celtniecībai vajadzīgi savi 50 000 latu.

Neatstāj pārliecība par lauku skolām

Sarunā ar skolas direktori Inesi Jaunušāni tiek skarta arī nopietna tēma — ma-

zo lauku skolu liktenis. To loma mūsu valstī joprojām nav izvērtēta. Direktore ir piedalījies daudzu Latgales pamatskolu direktoru atestācijā, un katru reizi no jauna nācies secināt, ka lauku skolas dara milzīgu, nenovērtētu darbu sava pagasta ļaužu dzīves vides kopšanā. Mazo skolu direktoriem nav neviena lietveža, ne grāmatveža, ne kadru darbinieka. Visos laikos ir bijis tā, ka skola ir pagasta «augstākā» vieta, skolotāji daudzviet ir pagasta kultūras dzīves uzturētāji.

— Izpratni par lauku skolu nozīmi jūtu izglītības pārvaldē rajonā, tām ļauj pastāvēt un attīstīties. Manī ir milzīga pārliecība par lauku vidusskolām. Bērniem ir jānodod iespēja pēc devītās klases mācīties tālāk, arī tiem, kuru sekmes nebūt nav bijušas tik spīdošas. Laukos tā ir problēma, jo vecākiem nav naudas skolot bērnu pilsētā vai arodskolā, tad pagasta vidusskola ir tā vienīgā vieta, kur apgūt zinības. Jaunietis pilnveido savu apvāršni, pārvēršas. Zīnu vairākus piemērus tam, kā jaunietis, kurš nebūt nebija tas labākais pamatskolas skolēns, tagad studē augstskolā. Ja vidusskolas posms būtu «izkritis», diezin vai jaunais cilvēks būtu šo savu ceļu atradis, — pārliecināta Inese Jaunušāne.

Gan izglītības forumos, gan semināros daudz tiek runāts par lielo skolu problēmām, uzsverot, ka strādāt ar trīsdesmit bērniem ir daudz sarežģītāk nekā ar trīspadsmit. Jersikas pamatskolas direktore I.Jaunušāne atsaucas uz Izglītības likumu, kurš deklarē, ka personības attīstības pamatā ir individuāls darbs ar bērnu. Ar katru no trīsdesmit audzēkņiem skolotājs individuāli strādāt nespēs pat pie labākās gribas, taču nav direktora, kurš teiktu — klasē skolēnu skaits ir jāsamazina. Sarunās ar pedagogiem nācies atzīt — vislabākais skolēnu skaits klasē ir 18-20, tad iespējams nodarbināt visus, ne tikai tos, kas aktīvi darbojas līdzī, bet arī tos, kuriem mācīties negribas. Direktore savus uzskatus pamato ar piemēriem par talantīgiem un gudriem Jersikas jauniešiem, kas iestājas ģimnāzijās, vidusskolās un vēlāk arī augstskolās. Ne visi, protams, taču par tiem,

kas gūst panākumus, ir lepnums. Katrs zināms vārdā, katra gaitām skolotāji seko arī pēc izlaiduma. Priecājas un skumst līdzī. Tāda ir lauku skolu specifika.

Deputātes pārdomas

Inese Jaunušāne ir arī Jersikas pagasta padomes deputāte. Pašvaldību vēlēšanas nav aiz kalniem, līdz jaunajām palicis mazliet vairāk kā pusgads. Kādas pārdomas raisījušās šajos gados, esot deputātei. — Tagad zinu, kā pagastā tās lietas kārtot, jo esmu šajā procesā iekšā. Mana darbības sfēra ir pagasta bērni, iestājos par viņu tiesībām. Mani interesē ģimeņu problēmas, vai un cik ģimenē ir bērnu, vai viņi mācās. Man šķiet, ka šī sasaukuma deputāti labi sastrādājušies, zinu, kurš kuru jomu pārzina labāk, varu pakonsultēties jebkurā jautājumā. Šis laiks bija sarežģīts, jo nācās pieņemt lēmumu par nepievienošanos Līvānu novadam. Mana pārliecība nav mainījusies — atbalstu sadarbības padomes variantu. Ar Līvāniem arī tagad sadarbojamies un to arī turpmāk darīsim. Saistīti esam tik un tā, taču, ja pilsētnieku ir desmit, bet laucinieku viens tūkstošs, tad grūti runāt par līdzvērtīgām pozīcijām. Laukos vienmēr bijis grūtāk dzīvot, kaut vai nokļūt līdz veselības aprūpes iestādēm. Sameklēt savu ārstu pilsētā, apmeklēt vienu, otru, trešo mediķi, katru citā vietā. Tas ir grūti, teikšu pat, ka vecajiem ļaudīm tas ir neiespējami.

Šajos gados ir sakopta Madaliņas baznīca, izremontēta skola, aktīvi darbojas kultūras nams. Ja kāds no deputātiem vai pagasta darbiniekiem brauc uz rajona centru, viņam līdzī ir pilna mape pāpīru, izziņu, dokumentu, kas pēc pagasta iedzīvotāju lūguma jānogādā iestādē vai organizācijā. Arī tā palīdzam saviem cilvēkiem. Vai ietu vēlreiz, nezinu. Mans darbs jāvērtē cilvēkiem no malas. Skolā viss notiek caurspīdīgi, katrs zina, kur aiziet piešķirtā nauda, tādēļ man nav grūti vai neērti pārstāvēt vietējo varu. Man apkārt ir labi cilvēki, nav bijis gadījuma, ka ar kādu nebūtu sapratušies, otram ir jāiet arī solīti pretī, — tā saka deputāte un skolas direktore Inese Jaunušāne.

Ieskats Latvijas zivsaimniecības gadagrāmātā

Sākums 1. lappusē.

Preiļi Latvijas ūdeņu sistēmā

Preiļu rajons ar dabiskajiem ūdens resursiem — upēm un ezeriem, atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem, ietilpst Daugavas baseina zonā. Tajā ieskaitīta Nalobne (Čornaja) Galēnu pagastā, Dubna pieskaitīta Līvānu pilsētai, Feimanka, Sumanka, Ūša (Oša) — Rožupes pagastam Līvānu novadā, Jaša — Pelēču pagastam, Kolupa (Kalupe) — Rožkalnu, Ūdzeņa — Upmalas, Preiļupe — Vārkavas, Saune — Rudzātu, bet Teicija, kura plūst pa mūsu rajonu, pieder Murmas-tienes pagastam Madonas rajonā, tāpat arī Malta — Rikavas un Nagļu pagastiem Rēzeknes rajonā, Nereta — Vīpes pagastam Jēkabpils rajonā, Tartaka (Tartaks) — Višķu pagastam Daugavpils rajonā. Ar kaimiņiem daļām Feimaņu, Ilzas, Rušūnu (Rušonas) ezerus, bet Zolvas, Bicānu ezers un Salmejs ir Rušonas pagastam, Kapiņu un Cirišs — Aglonas, Daguma — Rudzātu, Gerlaks (Džerlaks) — Jersikas, Lielais Kolupa — Rožkalnu, Pelēču un Šusta — Aizkalnes pagastos.

Tie vēl iedalīti publiskajos ūdeņos un tādos, kur zvejas tiesības pieder vienīgi valstij. Pirmajā grupā mums ir Bicānu, Biržgaļa (Biržkalnu, Kapiņu), Ciriša, Deguma (Pelēčāres), Jersikas, Pelēča, pa daļai Lielais Kalupes (Salenieku), Feimaņu, Rušona (Ciruļu) ezeri, Daugava un Dubna. Otrajā — Bešēnu (Biešona), Ilzas un Pakalņa Aglonas pagastā, Bleidas — Vārkavas, Garlaku — Rožkalnu, Šusta — Aizkalnes pagastā, daļa no Vīragnas ezera Pelēču pagastā, Eikša, Jāšezers, Kategrades, Kaučera, Lielais un Mazais Salkas, Lielais Kurtaža un Salmeja ezeri Rušonu pagastā. No upēm šajā kategorijā nav nosaukta neviena.

Reģistrētie rekordlomi

Kopš 1987. gada Latvijā reģistrētas izmaksājamās 23 rekordlielas zivis. Visvairāk rekordistu reģistrēts Rīgā, kur maksājamie savas «bada pātagas» mērcē Salacā, Lielupē, Linezerā un Gaujā. Bet arī mūsu Dubna nav peļama. Tajā 1998. gadā J.Caics no Preiļiem izvilcis 3,06 kilogramus smagu un 1,06 metrus garu zuti. To apstiprinājusi Latvijas Makšķerēšanas sporta federācija un līdz 2000. gada 1. janvārim šo rekordu neviens nebija pārspējis.

Cik maksā nelikumīgi noķerta zivs

Saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta 1998. gada 21. jūlijā pieņemtajiem noteikumiem diezgan padārgi. Fizisko vai juridisko personu nodarītā zaudējuma aprēķināšanai noteiktas takses: viens lasis, taimiņš — 25 lati, alata, sams, strauta vai varavīksnes forele — 7,5, sīga, zandarts, zutis — 5, ālants, karpa (sazāns), līdaka, repsis, salate, sapals, vēdzele, vimba — 1,5, līnis, plaudis, nēģis, platspīļu vai šaurspīļu vēzis — 1, citu sugu zivis — 0,2 lati, par 100 gramiem trīsuložu kāpuru vai sānpelžu — 1,5 lati.

Zvejas un zivju apstrādes uzņēmumi

Sešos mūsu valsts jūras un Rīgas jūras līča piekrastes rajonos izvietoti 210 zvejas uzņēmumi. Te un vēl deviņos iekšzemes rajonos ir zivju apstrādes uzņēmumi, arī Preiļos: licencēts rūpnieciskās zvejas tiesību nomnieks — zemnieku saimniecība «Silmalas», kas Rušonas pagasta Siveriņā pieder Arvidam Soldānam.

**Šodien vārdadienu
svin — Armīns,
Vismants, Aiga.**
**30. augustā — Alvis,
Jolanta, Samanta.**

- «Novadnieks» un pagastu padomes sirsnīgi sveic šīs nedēļas jubilārus:
- ✿ 55 gados Jeļenu Valaini 2. septembrī, 70 gados Alfrēdu Švarnoviču 2. septembrī **AGLONAS PAGASTĀ;**
 - ✿ 65 gados Antonu Vulānu 3. septembrī **GALĒNU PAGASTĀ;**
 - ✿ 80 gados Annu Rudzāti 1. septembrī **JERSIKAS PAGASTĀ;**
 - ✿ 65 gados Feklu Maksimovu 2. septembrī **PREIĻU PAGASTĀ;**
 - ✿ 75 gados Bronislavu Veiguli 3. septembrī, 80 gados Bronislavu Bogdani 3. septembrī, 90 gados Teklu Veiguli 3. septembrī **RIEBIŅU PAGASTĀ;**
 - ✿ 81 gadā Annu Krēsliņu 2. septembrī **ROŽKALŅU PAGASTĀ;**
 - ✿ 55 gados Annu Skroderi 28. augustā, 60 gados Vilhelmīni Ancāni 31. augustā, 65 gados Natāliju Grigorjevu 2. septembrī, 80 gados Jūliju Mucenieci 1. septembrī **LĪVĀNU NOVADA ROŽUPES PAGASTĀ;**
 - ✿ 60 gados Ivanu Puškarevu 1. septembrī **RUDZĀTU PAGASTĀ;**
 - ✿ 55 gados Zinaidu Dumpi 2. septembrī, 60 gados Veroniku Kivlenieci 31. augustā **RUŠONAS PAGASTĀ;**
 - ✿ 60 gados Konstantīnu Aizupieti — Pauniņu 31. augustā un Venerandu Vindeli 2. septembrī, 70 gados Bronislavu Stabulnieci 1. septembrī **SAUNAS PAGASTĀ;**
 - ✿ 50 gados Zotiku Sidorovu 28. augustā, 70 gados Aleksandru Ščadrinieku 1. septembrī, 81 gadā Ivanu Piskunovu 31. augustā, 85 gados Marfu Podskočevu 28. augustā **SILAJĀNU PAGASTĀ;**
 - ✿ 65 gados Teklu Vilcāni 1. septembrī **SUTRU PAGASTĀ;**
 - ✿ 60 gados Anastasiju Kuzminovu 30. augustā **VĀRKAVAS PAGASTĀ.**

Sludinājumi **Reklāma** **Apsveikums**

Vēlam veselību, vēlam spēku,
Katrai rūpei viegli garām tikt.
Sirsnīgi sveicam
Johannu Volonti
92 gadu jubilejā un vēlam
vēl daudz saules lēktu!
Bērni, mazbērni, mazmazbērni,
Lazdānu, Bogāto ģimenes

**SIA «Degas» lietotu apģērbu
lielveikalā**
Preiļos universālveikalā (2. stāvā)
visiem apģērbiem
70% atlaide.
1. septembrī jauns preču
pievedums.

G.Zarāna vadītā autoskola organizē
«B» kategorijas autovadītāju kursus
Preiļos, Rīgas ielā 6.
Pirmā tikšanās 1. septembrī plkst. 16.00.
Tālr. 24118, 21441, mob. tel. 9439977.

SIA «PRIEDAINĒ»
pērk EGLES, PRIEDES zāģbaļķus.
Egle — Ls 22, priede — Ls 17.
Samaksa piegādes dienā.
Mob. tel. 9483096, 9452574.

Preiļu rajona vakara
(maiņu) un neklātienas
vidusskola
turpina audzēkņu
uzņemšanu 9.-12. klasē
krievu un latviešu
plūsmā.
**Adrese: Celtnieku ielā 2,
Preiļos.**
Tālr. uzzinām: 21401,
24447, 24118.

● Rita maltīte ar aromātisku kafiju.
● Sātīgas pusdienas visai ģimenei.
● Romantiskas vakariņas sveču
gaismā.
**Izvēlies vajadzīgo
variantu un...
apciemo «ZODIAKU»!**
Kafejnīcas adrese: Aglona,
Somersetes 12.
Tālr. uzzinām un pieteikumiem —
53 75611.

Pardod
MTZ-82, 1987. g. Tālr. 9408215, 21924 pēc 20;
graudu dzirnavas. Tālr. 78236;
dzīvojamā māju Preiļos, var ierīkot kafejnīcu, alus (vī-
na) dārzu. Ir augļu dārzs. Mob. tel. 1-9192180;
māju ar saimniecības ēkām un zemi Jersikas pag.
«Kusiņos» vai iznomā. Tālr. 9178009;
2 istabu dzīvokli Riebiņos. Tālr. 56831 (9-17);
kartupeļus, graudus. Tālr. 23611;
ērzeli (4 g.), Ls 100, Arendolē L.Stradiškos, Alberts
Svencis.

Perk
Līvānu māju promvešanai. Tālr. 7313071, 9579352.

Dažādi
Masāža: vispārējā, klasiskā, pretcelulīta, ārstnieciskā,
atslābinošā. Tālr. 21283 (17-22).
Steidzami lūdz atsaukties sievieti (vēlams pen-
sionāri) līdzdzīvošanai lauku mājā. Tālr. 39597
vakaros.
Lauksaimniecības darbs ārzemēs! Tālr. 5429776,
mob. tel. 9555490.

**Uzdot jautājumus un izteikt
ierosinājumus
«Novadniekam» var
pa tālr. 22059.**

ZI HOTLINE
**Uzziņas visu
diennakti**

Piezvanot pa tālruni **7770777**,
Jūs bez maksas varat saņemt
regulāri atjaunotu informāciju
par:
uzņēmumiem, iestādēm, firmām,
finansu un biznesa aktualitātēm,
tālrunu kodiem un pasta indeksiem,
izklaides iespējām un daudz ko citu.

Mobilā telefona lietotājs
zvanot uz **9444777** var saņemt
informāciju arī **izziņas** veidā.

Latvijas biznesa datu bāzē
www.zi.lv apkopota informācija
par vairāk nekā **61 600**
Latvijas firmām, uzņēmumiem
un organizācijām latviešu, krievu,
angļu un vācu valodā.

Informācijas grupa
Blaumaņa 38/40, LV 1011 Rīga, tālr. 7770787, fakss 7770727

**Iepērk lopus dzīvsvārā:
teles, govīs, aitas, zirgus.**
Samaksa tūlītēja. Noformē subsidijas.
Tālr. 55658.

**Pērk jaunlopus, liellopus,
aitas, zirgus.**
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 55645, 55649, 55796.

**JĀNIS SUDNIKS veic
cūku un govju
mākslīgo apsēklošanu.**
Mob. tel. 1-9192180.

Iepērkam mājlopus gaļai.
Tālr. 32279.

**Iepērk mājlopus
kaušanai.**
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 23620.

Iepērkam mājlopus gaļai.
Tālr. 21956, 24147.

■ Pasaulē

**Kafijas audzētāji samazina
realizācijas apjomus**

Latīņamerikas kafijas audzētāji, kuri
jau nēlaiž pārdošanā 20 procentu saražo-
tās produkcijas, vienojās vēl vairāk sa-
šaurināt eksportu. Tas ir mēģinājums ap-
turēt kafijas cenu lejupslīdi pasaules
tirgū.
Par šādu rīcību Sanhosē notikušajā ap-
spriedē vienojās kafijas audzētāju orga-
nizāciju pārstāvji no Kostarikas, Kolum-
bijas, Brazīlijas, Gvatemalas, Hondur-
sas, Meksikas, Salvadoras un Nikarag-
vas. Šīs valstis kopā dod 60 procentu

visas pasaulē saražotās kafijas.
Pagaidām, par spīti visiem pūliņiem,
cenas joprojām saglabājas 78 dolāru ro-
bežās par maisu un ir tālu no icerētā —
125 dolāri par maisu.
Ņujorkā cīnās pret odiem
Ņujorkas varas iestādes palielinājušas
ik dienas izsmidzināmo insekticīdu dau-
dzumu, sagaidot ar Rietumnilas vīrusu
inficēto odu paaugstinātas aktivitātes pe-
riodu. Ķīmiski apstrādājot visas vietas,
kur varētu uzturēties un vairoties odi,
kuri ir galvenie vīrusa iznēsātāji, spe-
ciālisti cer samazināt Rietumnilas vīrusa

izplatības briesmas. Pašlaik insektu iznī-
cināšanas līdzekļus izplata gan no lid-
mašīnām, gan no īpašām smidzināšanas
ierīcēm apgādātām automašīnām.
Tuvākās divas nedēļas būs kritiskas
iespējamās infekcijas ziņā, jo pieaug kar-
stums un mitrums, arī pērn lielākā daļa
saslimušo Ņujorkiešu inficējās tieši au-
gustā, sacījis Ņujorkas veselības dienesta
vadītājs Nils Koens. Pašlaik vīruss
konstatēts trim cilvēkiem, viņi vēl atro-
das slimnīcā, bet pērn inficējās ap 60
cilvēku. Potenciāli nāvējošais vīruss var
izraisīt bīstamas smadzeņu saslimšanas
— encefalītu vai meningītu.